

ETSIVÄÄN NUORISOTYÖHÖN LIITTYVÄT MUUTOKSET 2021

Hyvltk 22.04.2021 § 78 Etsivän nuorisotyön tavoitteet ja lähtökohdat määritellään nuorisolaissa (1285/2016). Etsivän nuorisotyön tehtävänä on tavoittaa tuen tarpeessa oleva nuori ja auttaa häntä sellaisten palvelujen ja muun tuen piiriin, joilla edistetään hänen kasvuaan, itsenäistymistään, osallisuuttaan yhteiskuntaan ja muuta elämänhallintaansa sekä pääsyään koulutukseen ja työmarkkinoille.

Etsivä nuorisotyö perustuu nuoren vapaaehtoisuuteen ja nuoren kanssa tehtävään yhteistyöhön.

Vaikka etsivään nuorisotyöhön ei saataisi valtionavustusta, on tehtävässä kuitenkin noudatettava nuorisolain etsivää nuorisotyötä koskevia säännöksiä. Jos tämä ei ole mahdollista, tehtävän nimikkeeksi voi valita etsivän nuorisotyöntekijän sijasta esimerkiksi erityisnuorisotyöntekijä -nimikkeen.

Etsivä nuorisotyö ei ole sidottu tiettyyn paikkaan. Etsivää nuorisotyötä tehdään erilaisissa nuorten ympäristöissä joustavasti sen mukaan, missä nuori voidaan tavoittaa ja auttaa tarvitsemiinsa palveluihin tai muun tuen piiriin. Tällaisia nuorten ympäristöjä ovat erilaiset sisä- ja ulkotilat, sähköiset ympäristöt ja nuorten käyttämät sähköiset alustat. Etsivä nuorisotyö voi tehdä nuorisotilalla etsivää nuorisotyötä, esimerkiksi järjestää etsivän nuorisotyön ryhmiä osana nuorisotalotoimintaa. Etsivä nuorisotyöntekijä ei tee nuorisotilatyötä.

Kunta vastaa oman toimintansa organisoinnista ja päättää itsenäisesti missä hallintokunnassa kutakin toimintaa järjestetään. Etsivä nuorisotyö on kuitenkin nuorisolaissa määriteltyä toimintaa ja nuorisotyötä. Monialaisessa työssä etsivä nuorisotyö toimii aina omassa tehtävässään ja tekee yhteistyötä muiden ammattilaisten ja asiantuntijoiden kanssa nuorten eduksi.

Etsivä nuorisotyöntekijä toimii toimitilasta riippumatta nuorisotyön ammattilaisena ja hänellä tulee olla mahdollisuus liikkua joustavasti erilaisissa nuorten ympäristöissä. Etsivä nuorisotyöntekijä ei tee lakisääteisiä suunnitelmia tai viranomaisen lakisääteisiä tehtäviä, esimerkiksi työllistymissuunnitelmia, kuntakokeiluun liittyviä aktivointisuunnitelmia tai lausuntoja eikä valvo oppivelvollisuuden suorittamista. Etsivä nuorisotyöntekijä voi kuitenkin olla mukana tukemassa nuorta suunnitelmia tehtäessä.

Opetus- ja kulttuuriministeriö on tehnyt 6.10.2020 linjauksen työllisyyden kuntakokeilujen osalta: Opetus- ja kulttuuriministeriö rahoittaa valtionavustuksella etsivää nuorisotyötä ja nuorten

työpajatoimintaa ja niiden tehtävät määritellään nuorisolaissa (1285/2016). Näillä rahoituksilla toimivien työntekijöiden tehtävät eivät voi määräytyä työllisyyttä edistävien kuntakokeilujen kautta. Tiivistä ja monialaista yhteistyötä kuntakokeilujen kanssa voidaan tietenkin tehdä.

Uusi oppivelvollisuuslaki (1214/2020) tulee voimaan 1.8.2021. Oppivelvollisuuslain 14 §:ssä säädetty oppivelvollisen asuinkunnan ohjaus- ja valvontavastuu ei kuulu nuorisolain mukaisiin etsivän nuorisotyöntekijän tehtäviin. Etsivä nuorisotyöntekijä voi olla mukana ohjaamassa nuorta hänelle soveltuvaan koulutukseen tai muihin tarvittaviin palveluihin, kunhan nuorisolakia kaikilta osin noudatetaan. Erityisesti tulee kiinnittää huomiota siihen, että etsivä nuorisotyö perustuu nuoren vapaaehtoisuuteen ja nuoren kanssa tehtävään yhteistyöhön. Etsivään nuorisotyöhön ei liity nuorelle pakkoa tai velvollisuutta.

Oppivelvollisuuden laajentamista koskevan lainsäädännön valmistelun yhteydessä on muutettu myös nuorisolain 11 §:ää, jossa säädetään tietojen luovuttamisesta etsivälle nuorisotyölle. Muutoksia on tehty 11 §:n 2–4 momenttiin. Nuorisolain muutokset tulevat voimaan 1.8.2021.

Oppivelvollisuuslaissa säädetään perusopetuksen järjestäjälle ja koulutuksen järjestäjälle uusista oppivelvollisen ohjaus- ja valvontavelvollisuuksista. Tämän lisäksi perusopetuksen järjestäjä voi edelleen nuorisolain nojalla luovuttaa nuoren kotikunnalle etsivää nuorisotyötä varten yksilöinti- ja yhteystiedot perusopetuksen päättäneestä nuoresta, joka ei ollut sijoittunut perusopetuksen jälkeisiin opintoihin. Lisäksi koulutuksen järjestäjä voi luovuttaa nuoren kotikunnalle etsivää nuorisotyötä varten tiedot oppivelvollisesta nuoresta, joka keskeyttää opinnot ammatillisessa koulutuksessa, lukiokoulutuksessa tai tutkintokoulutukseen valmentavassa koulutuksessa. Tällöinkin nuorisolain mukainen etsivä nuorisotyö perustuu nuoren vapaaehtoisuuteen ja nuoren kanssa tehtävään yhteistyöhön. Velvollisuutta tietojen luovuttamiseen mainituissa tilanteissa ei enää jatkossa ole.

Jatkossakin nuoren yksilöinti- ja yhteystietojen luovuttamisen edellytyksenä etsivää nuorisotyötä varten on nuoren suostumus, jollei nuorisolaissa tai muualla toisin säädetä. Nuorisolain 11 §:n muutetun 2 momentin mukaan nuoren yksilöinti- ja yhteystiedot on sen estämättä, mitä tietojen salassapidosta säädetään, luovutettava nuoren kotikunnalle etsivää nuorisotyötä varten seuraavasti:

- 1) koulutuksen järjestäjän on luovutettava tiedot muusta kuin oppivelvollisesta nuoresta, joka keskeyttää opinnot ammatillisessa koulutuksessa, lukiokoulutuksessa tai tutkintokoulutukseen

valmentavassa koulutuksessa; ja

2) puolustusvoimien ja siviilipalveluskeskuksen on luovutettava tiedot nuoresta, joka vapautetaan varusmies- tai siviilipalveluksesta palveluskelpoisuuden puuttumisen takia tai joka keskeyttää palveluksen.

Muutetun 3 momentin mukaan koulutuksen järjestäjä, puolustusvoimat ja siviilipalveluskeskus voivat jättää tiedot luovuttamatta, jos ne arvioivat käytettävissään olevien tietojen perusteella ja nuoren tilanne ja tuen tarve kokonaisuudessaan huomioon otettuna, ettei nuori ole 10 §:ssä tarkoitettujen palvelujen ja muun tuen tarpeessa.

Muutetun 4 momentin mukaan sen estämättä, mitä tietojen salassapidosta säädetään, nuoren yksilöinti- ja yhteystiedot voidaan luovuttaa nuoren kotikunnalle etsivää nuorisotyötä varten seuraavasti:

1) opetuksen järjestäjä voi luovuttaa tiedot perusopetuksen päättäneestä nuoresta, joka ei ole sijoittunut perusopetuksen jälkeisiin opintoihin;

2) koulutuksen järjestäjä voi luovuttaa tiedot oppivelvollisesta nuoresta, joka keskeyttää opinnot ammatillisessa koulutuksessa, lukiokoulutuksessa tai tutkintokoulutukseen valmentavassa koulutuksessa;

3) myös muu kuin edellä tässä pykälässä tarkoitettu viranomaisen sekä Kansaneläkelaitos voivat luovuttaa tiedot nuoresta, jos viranomaisen tai Kansaneläkelaitos arvioi tehtävässään saamiensa tietojen perusteella ja nuoren tilanne ja tuen tarve kokonaisuudessaan huomioon otettuna nuoren tarvitsevan viipymättä tukea päästäkseen palvelujen ja muun tuen piiriin.

Nykytilaa vastaavasti pykälän 5 momentissa säädetään, että jos nuorten kanssa toimivat rekisteröidyt yhdistykset, säätiöt tai muut nuorten harrastustoimintaa tarjoavat yhteisöt arvioivat nuoren olevan etsivän nuorisotyön tarpeessa, voivat ne nuoren tai alaikäisen nuoren huoltajan nimenomaisella suostumuksella ilmoittaa nuoren yksilöinti- ja yhteystiedot etsivälle nuorisotyölle.

Nykytilaa vastaavasti pykälän 6 momentissa säädetään, että yksilöinti- ja yhteystietojen luovuttajan on sopivin tavoin etukäteen ilmoitettava nuorelle ja alaikäisen nuoren huoltajalle, että nuorta koskevia tietoja voidaan 2 ja 4 momentissa tarkoitetuissa tilanteissa luovuttaa etsivää nuorisotyötä varten.

Pykälän 7 momentin mukaan lastensuojeluilmoituksen ja ennakkollisen lastensuojeluilmoituksen tekemisestä säädetään lastensuojelulain (417/2007) 25 ja 25 c §:ssä. Yhteydenotosta sosiaalihuoltoon tuen tarpeen arvioimiseksi, säädetään sosiaalihuoltolain (1301/2014) 35 §:ssä. Jos näissä säännöksissä tarkoitettu ilmoitusvelvollinen on ottanut yhteyttä sosiaalihuollosta vastaavaan viranomaiseen, ei samojen tietojen perusteella tarvitse

tehdä ilmoitusta etsivälle nuorisotyölle.

Opetus- ja kulttuuriministeriö suosittelee, että etsivän nuorisotyön tehtävä on kokopäiväinen työtehtävä. Jos etsivän nuorisotyön työtehtävä on osa-aikainen, on siihen yhdistettävän tehtävän oltava sellainen, jossa nuoren kasvua ja kehitystä tuetaan nuorisolaissa mainitulla tavalla, eikä työtä tehdessä synny rooliristiriitoja, ja jossa työtehtävien rinnakkainen hoitaminen onnistuu. Etsivä nuorisotyö on nuorelle vapaaehtoista, joten etsivään nuorisotyöhön ei saa liittää sanktioivaa toimintaa, joka voisi vaarantaa etsivän nuorisotyön tehtävän hoitamisen.

Etsivä nuorisotyöntekijä käyttää etsivän nuorisotyön asiakastietojärjestelmiä ja käsittelee saamiaan tietoja nuoresta nuorisolaissa säädetyllä tavalla.

Kunnan etsivässä nuorisotyössä on ollut viimeksi kuluneen vuoden aikana vaihtuvuutta ja nyt tehtävää hoitaa jo neljäs henkilö. Hänen työnsopimuksensa on määräaikainen ja kestää 24.9.2021 saakka. Hän on myös oppisopimuksella.

Suuri vaihtuvuus on ongelma, koska luottamukselliset asiakassuhteet jäävät syntymättä ja tekijän mahdollisuudet vaikuttaa positiivisesti nuoriin ovat tällöin rajalliset

Kokouksessa on Teamsin välityksellä kuultavana nuorisotoimen ylitarkastaja Marja Hanni Lapin aluehallintovirastosta sekä läsnä olevana tehtävää hoitava Marjukka Parviainen.

Lisätiedot/valmistelija: Vs. hallinto- ja sivistysjohtaja Esko Rautiainen, puhelin 0406552210 tai sähköpostitse esko.rautiainen(at) pelkosenniemi.fi.

Vs. Hallinto- ja sivistysjohtajan esitys:

Hyvinvointilautakunta merkitsee asiantuntijakuulemiset tietoonsa saatetuksi ja päättää sellaisista linjauksista, joilla se uskoo saavansa etsivän nuorisotyöhön pysyvyyttä ja jatkuvuutta

Käsittely: Marja Hanni ja Marjukka Parviainen ovat ilmoittaneet esteestä osallistua kokoukseen.

Anu Laukkanen esitti, että toimi laitetaan haettavaksi edellisen kokouksen päätöksen mukaisesti. Esitystä ei kannatettu.

Päätös: Hyvinvointilautakunta päätti, että asia valmistellaan uudelleen seuraavaan hyvinvointilautakunnan kokoukseen.

Anu Laukkanen jätti eriävän mielipiteen.

Tiedoksi: LAVI/ Marja Hanni, Marjukka Parviainen

Muutoksenhaku: Päätöksestä ei saa tehdä oikaisuvaatimusta, koska päätös koskee kuntalain 136 §:n mukaista valmistelua ja täytäntöönpanoa.